23

Број 1. У Новом Саду, у уторак 1. јануара 1908. Година XLIII.

„Застава“ излази сваки дан двапута, а недељом свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. а на три месеца 8 круна.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Чавића Администрација „Заставе“ налази се укући где је Милетићева штампарија у главној ул, бр. 22

Поједини јутарњи јутарњи стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ. (Јутарњи лист.) ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

1907.

У прошлој, 1907. години имали смо мало ведрих дана. А много борбе. Борбе око народне црквене автономије Па онда борбе око политике у Угарској. Па око политике у Хрватској и Славонији.

Да разгледамо мало ту борбу.

* * *

Још нам је свима у памети рад нашег народног црквеног сабора, који је почео на крају 1906. а продужио се 1907. године. Тај је сабор био јунак на мегдану. Није био лошији од ма ког народног црквеног сабора. Он је учинио све што је могао, да унапреди наш народно црквени и школски живот. И све да почисти кукољ и заведе ред.

Но како што се мора рећи, да је тај сабор имао мудру, одлучну и родољубиву већину као мало кад, исто се тако мора рећи, да је на том сабору мањина била мањина неродољубива и незрела. Гора но и на једном нашем сабору. Сложили се и самостали и либерали и алмажани и клерикали око патријарха Георгија. Они да служе и помажу њему, а он да помогне њих, да сасвим не пропадну.

Човеку се леди крв у жилама кад се сети свега што су ти људи учинили. Кад су видели да радикална већина хоће одлучан рад, они су прво покушали да омету тај рад крештањем и дерњавом, опструкцијом. Кад су видели да им то не помаже, напустили су сабор. А кад им и то није помогло, онда су облетали око бана Пејачевића и угарске владе, да се саборски закључци не потврде.

Вукли су путање оним поквареним манастирским настојатељима, који су стално тражили: калуђерску власт — слободну грабеж по манастирима.

И да се не би тако јасно видело шта раде, дигли су бесомучну вику на радикале. Народ их је провидео као да су од стаклета и презрео их је.

Ми очекујемо, да ће се автономна питања решити у корист народа. А самостална странка је својим радом ископала сама себи гроб.

* * *

Ми смо видели, да су се самосталци у својој слабости наслонили на патријарха Георгија и клерикале. То су чинили у автономији. У политици су се наслонили на хрватске странке, нарочито на напредну странку. Њима су кулучили, да би од њих добили помоћи. А српске користи дошле су под ноге. Српско питање постало им је сувишно. И кад су кренули политику са мало разбора и памети, почели су и опет опструкцију, која је и опет пропала.

Остало је и опет да радикална странка спасава, што се може спасти. Радикална странка имала је увек на уму српско питање. Знала је добро, ако то питање напустимо ми, неће нам га други кренути напред па ни Хрвати. Али је радикална странка бранила уједно и права домовине, па је била готова да помаже све оправдане тежње браће Хрвата. Само је радикална странка увек имала на уму да ни у ком питању не можемо и не смемо заборавити себе, Србе.

* * *

И у Угарској смо имали тешке борбе и огромних тешкоћа. На плећа радикалне странке пала је и та борба.

У школском питању, није се могло ништа учинити. Нов школски закон је велико зло по наше школе. Радикални посланик, др. Јован Манојловић, кад је говорио против тог законског предлога у сабору, изнео је потписе 30.000 Српкиња. Новосадском посланику грофу Телекију пошло је за руком, да изради малу олакшицу, промену §. 25. али је то слабо да отклони сву тежину овог закона.

Српска народна радикална странка имала је и многих других тешкоћа. Док је водила опозицију у угарском сабору против владиних предлога; она је тражила везе са мађарским народом, и борила се с њим заједно за самосталну угарску банку, за самостални ђумрук, јер је уверена, да под данашњим економским државноправним приликама не могу да живе и напредују држављани Угарске, ни Срби ни Мађари ни други. И док морамо да водимо парницу с Румунима и да бранимо од њих своје манастире, дотле је радикална странка остала с њима заједно у народносном клубу.

* * *

Српска народна радикална странка не налази помоћи ни у једне српске странке. Оне друге странке пропадају у народу, па траже помоћ на другој страни и зато су до крајности опасне. Народ наш дужан је да те странке сасвим сатре и одузме им и најмање поверење. Кад их буде истерао из куће, не сме их трпети ни на прагу своме.

Народ је и ове године, а под тешким приликама, могао јасно да види на којој је страни и свест и памет и родољубље, па нека се по томе равна. Само нек не полутани. Друкчије не ће моћи дочекати сретније доба и сретније нове године.

Српске владике код министра председника.

Прошле суботе били су код министар-председника Векерла владика Мирон и Лукијан. Молили су га у име епископата, да краљ што пре именује администратора митрополији. Министар-председник обећао је, да ће ускоро решити то питање.

Као што видимо, наши епископи немају друге бриге, него да дође што пре администратор. А нашто? Ваљда да смета? После саборског устројства нема више места администраторству у нашој митрополији.

Ми би се радовали, кад би господа епископи бринули се, да се што пре сазове митрополијски савет, кога чекају толики послови. Али ту праве тешкоће. Међутим се митрополијски савет мора што скорије састати макар и без њих. И онда нек дође сабор па нек бира и патријарха, да буде једаред крај сплеткарењу. А администратор патријаршије унео би само нове незгоде и трзавице у наш црквено-школски живот.

Ванредна скупштинска седница.

Јуче у недељу била је ванредна скупштинска седница српске православне црквено школске општине новосадске. Узета је на знање оставка председника Светозара Стојановића због болести и одређено је све за избор новог председника. За питомца штипендијског изабран је Сава Дамјановић, ученик реалке у Сегедину. На жалу досадањег привременог школског бележника Танасије Костића изнета је пред скупштину и позната наредба школског савета, да школски управитељ има бити уједно и школски бележник. Скупштина је узела на знање ту наредбу и за школског бележника поставила школског управитеља Кузмана Миловановића.

Свргнут марокански султан.

Из престонице марокашке Феза јављају, да је свргнут марокански султан Абдул Азис, а за султана проглашен Мулеј Хафид, по кога је послато и изасланство, да га доврати у престоницу. Абдул Азису је писмено јављено да је свргнут с престола, што је државу продао Французима. Присталице новог султана заузели су највиша звања и градска утврђења. Беј Бендокор, кога је са војском послао био султан Абдул Азис против Мулеј Хафида, придружио се новом султану.

Појефтиниће новац.

Енглеска банка, а за њом француска и аустроугарска смањиле су каматну стопу. И америчка банка смањила је са по постотка. Аустроугарска банка скинула је са шест процената на пет менички реесконт. Као што се види, новац постаје јефтинији и ако не у Бог зна каковом саразмеру, али тек ипак биће га и јефтинијег но до сада. Ускоро ће без сумње бити још јефтинији

Из Думе у — Сибир.

Из Петрограда јављају, да су прошлог четвртка сви социјал-демократски посланици Думе, који су осуђени због познатих политичких догађаја, одведени у затвор, где су их опремили за далеки пут — у Сибир Међу несретним посланицима има их доста болесних и слабих, но то ни најмање не смета властима да их прогони у хладне и пусте крајеве сибирске степе Кад су пошли за Сибир, беше се скупило много света да демонстрира са узвицима: „живели посланици“; доле апсолутисте“ и т. д.; али ватрени усклици ојлојеђених грађана разбише се о хладне бајонете и сирвнуте тротоаре петроградских улица. Слободоумне посланике одведоше у Сибир да тамо у снегу и леду хладно премишљају о руској уставности.

Милосрдан пустахија

Из Мадрида јављају: На захтевање шпањолске владе ухапшен је ових дана у Буенос Аиресу пустахија Ел-Вивило. Он је врло омиљен код сељака у Андалузији и ужива глас врсна јунака и народнога добротвора. Тај глас стекао је он својим делима. Ни најсмишљеније замке полициске нису му могле охакати, увек је нашао излаза. Ради тога влада је расписала награду на његову главу. Све то није помогло. Он је ловио богате тице, а сиромашном сељаку је давао и шаком и капом. Тим путем добио је необично велика утицаја на цео живот и рад сеоских општина. Њему су ишли сељаци на тужбу и договор бирали су оне, које је он хтео, а он је онда водио брагу, да изабрани поштено управљају, иначе тешко њима. Зато га полиција по селима није дирала, јер није био опасан, већ баш користан. Долазио је у по бела дана на сеоске славе и веселио се, а нико му ништа није хтео. Живео је у једној пећини, а имао је жену и две ћерке, које је врло лепо образовао, у науци, уметности. Њима је редовно слао своога гласоношу, који им је доносио упутства и новаца. Сад је ухапшен, а народ из Андалузије никако не верује, да ће когод моћи извести на суд његовога јунака, већ тврдо верује, да ће он, неком необичном, чаробном силом, избећи од казне.

Пољопривредне пословице.

Ко рано рани, две среће граби. — Рано сеј, рано сади, па ћеш рано и обрати. — Да није орача и колача, не би никад било ни хлеба ни колача — Дебели волови пуни столови. — Прво шталицу па кравицу. — Даш ли крави мерицу, напунићеш ведрицу. — Кад имање купујеш, немој сву кесу испразнити Ако немаш господара, немој имање куповати. — Виноград не тражи молитве него мотике. — Лова и коза воду не воле. — Ко по воћу коси, тај ракију проси. — Пуно воће, пуна кеса, запуштено воће, кеса шобоће. — Воћку калеми и тамо где је нећеш никад брати. — Кад киша роси, ливаду не коси; него сади поврће. — Њиву не залива само киша и роса него и зној. — Помози се сам, па ће ти и Бог помоћи.

Укрштање жуте и беле расе.

Познато је, да већ од дужег времена између Сједињених Држава Се-

верне Америке и Јапана постоје доста запети односи. Америка се жестоко противи усељавању Јапанаца. Тај сукоб није чисто економске природе. Познато је, а то признају и сами Јапанци, да одрастан Јапанац изгледа тприлике, као наш Европљанин од шеснаест година. Јапанци теже, да своје племе оплемене крвљу беле расе из Европе или из Америке. Један њихов лист пише о том на уводном мест , и препоручује укрштање жуте и беле расе, износећи то као животно питање за Јапанце. У Њујорку је јапански посланик држао говор пред Јапанцима раденицима и препоручио им, да се, колико је год могуће, жене женскињама беле расе. Знају за то Американци, те су сад свом снагом прегли, да отету ове јапанске тежње. Колико се жута раса оним укрштајем поправља, толико бела губи. Американске новине у сав глас трубе против јапанске најезде и износе опасност, да ће отуд бела раса закржљавити.

Вешт сенатор.

У конгресу Сједињених Држава Северне Америке устао је ових дана један сенатор против тога, да се претседнику републике даје онако огромна плата од 170.000 долара (у нашем новцу 860.000 круна). Сенатор је изнео, да он излази на крај са много мање новаца, ма да има да се брине за осам неуданих девојака, а то није случај са Рузвелтом. Сви у конгресу прснуше у грохотан смех. Али се многи не задовољише тиме, јер видеше, да је сенатору заиста тешко живети са оних 5.000 долара, коју имају сенатори. Међутим сваки сенатор има осим тога право, да држи по једнога тајника и једног помоћника, а држава да му их плаћа, првом 1.800 долара, другом 900 долара. — Наш сенатор узме једну ћерку за секретарку а једну за помоћницу, па их пријави државној власти ради плате. На тај начин је дошао он још до 2700 долара. Неко је и то испричао у конгресу, и онда је смех био још већи.

Нечувена опклада

У чему се данас све људи не надмећу! У Америци се више њих надметало у том, ко ће дуже бдети. Допуштено је било сваком, да узима каквих год хоће средстава против спавања, црне каве, дувана. Први супарник је заспао већ после 23 сата, а онај што је однео победу, пробдео је 83 сата и 27 минута, а то је без мало три и по дана. Затим су приредили утакмицу у спавању. Али супарници нису смели легати у кревет, јер ту би се нашло јунака, који би отегли као медведи у зиму. Него је сваки супарник морао спавати седећи на столици. Ко се најдуже одржи у сну добива опкладу. Разуме се, да је врло лако спасти са столице, а обични људи се, кад се лупе о земљу, и пробуде. На жалост није нам познат исход ове друге утакмице. Разуме се, да се онај, ко овде однесе победу, нема ничим лепим похвалити.

Јапанско јеванђеље.

У Јапану постоји по свој земљи распростртa једна књига, коју је микадо још пре тридесет година издао. Она је тако обљубљена, да је скоро свака кућа има и да је Јапанци на изуст знају. Она је њихово грађанско јеванђеље, јер се у њој налазе прикупљени разни практични и морални савети. Један писац, који познаје живот Јапанаца, вели да је њихов живот и рад слика поука, црпених из оне књиге.

Нова година.

Још није ни осванула нова година. А већ се разбира старо и младо: Шта ће нам донети нова година?

Сад смо били разговарали о њој.

Неко рече: То је мачка у џаку.

— Ако је мачка, каже други, онда боље и да не дрешимо џак, јер ће нас огребсти. Него је то „нешто у џаку“, а и сами не знамо још шта.

Трећи вели: — Нова година је нерасечена лубеница. Ни најбољи бостанџија не може бити сигуран, каква је.

— Ми дочекујемо сваку нову годину, као младу невесту Радосно. Надамо се најбољем. Али док са младом невестом и са новом годином не поједеш бар три фуруне леба, не можеш рећи каква је.

Умешали се и други у разговор. Неко вели: — Непрестано питамо шта ће нам донети нова година? А нико не пита: шта ћемо ми њој, а то је главно. Ја сматрам нову годину као чисту таблу. Што ми напишемо на њој, оно ће нам бити.

Ја друкче сваћам, вели други. Шта смо ми у свету? Сламка! А време и прилике су вихор. Дохвати нас вихор, па носи где му је воља.

На то се умеша најстарији: Деда Пера. Он каже: Јесмо ми сламка. Али није сасвим ни тако, да нас вихор носи где му је воља. Ако је та сламка и травка у земљи, ако има своје жиле, онда нас не меже ни вихор баш тако бацати где му је воља. Ако те сламке нису разбачене и свака за себе, ако су те сламке садевене у пласт, не може им ни вихор ништа велико нахудити. Само ће онда бити зло, ако се напустимо и запустимо. Има једна реч која каже: И кад си на дну мора, и онда не клони него размахуј рукама Радимо браћо и размахујмо рукама , недајмо се и небојмо се! Тако ће нам бити нова година сретнија и берићетнија...

Е па нека је у то име сретна и берићетна!

Брзојави „Застави“.

Стигли 31 децембра.

Лажан новац.

Будимпешта. Полиција је ушла у траг неким који праве лажан новац. Затворила је Имре Кочиша крчмара и његовог помоћника полицајца Нађа.

Угарски сабор.

Будимпешта. У сабору председава Јуст. Известилац финансијског одбора Хојч подноси сабору извештај о буџету за год. 1908 Затим сабор претреса законске предлоге о поравнању и усваја их без икакве расправе.

Главни уредник: Јаша Томић.
Одговорни уредник: Константин Брадваровић.

СРЕТНУ
НОВУ ГОДИНУ
жели својим муштеријама
НОВА ГВОЖЂАРСКА ТРГОВИНА
У НОВОМ САДУ
Дунавска улица број 24.
Ђоке Мољца.
1715 1—1

Поздрављам и честитам својим милим гостима, пријатељима и познаницима, Србима, наступајућу
Нову Годину.
У Новом Саду, 1. јануара 1908 године.
Јосиф Оберник
гостионичар
1717 1—1 код „Липе“.

НОВУ ГОДИНУ
честитам свима мојим поштованим гостима и пријатељима.
ИВАН ПЕТРОВИЋ
1704 1—1 гостионичар „код Камиле“

СРЕТНА
НОВА ГОДИНА!
Свима мојим поштованим гостима и пријатељима православне вере желим
СРЕТНУ НОВУ ГОДИНУ!
У Новом Саду 1. јануара 1908.
Мартин Малдакер
гостионичар.
Фердинанд Кистнер
Малдакерова филијала. 1702 1—1

Свима нашим
ГОСТИМА И ПРИЈАТЕЉИМА
желимо
СРЕТНУ
Нову Годину!
У Н. Саду 1. јануара 1908. г.
Карло Заплетал,
хотелијер „Хотел Фабри“.
Карло Штолц
хотелијер „Хотел Фабри“. 1703 1—1

Свима мојим
МИЛИМ ГОСТИМА ЖЕЛИМ
Срећно Ново Лето
1908.
- једно их молим, да ми и од сада поклоне поверење, које сам до сада уживао, а ја ћу се старати да их у свему, што у моју струку спада, потпуно задовољим.
Чуруг, 1. јан. 1908.
С поштовањем
МОЈСИЛО НИКОЛИЋ
I. 1699 1—1 гостионичар.

ВРЛО ШТОВАНИМ СРПСКИМ ГОСТИМА
Срећну Нову Годину
ЖЕЛИМ!
Ото Михаљ
закупник кафане „Јелисавете“.
I. 1705 1—1

НАСТУПАЈУЋУ
НОВУ ГОДИНУ
честитају
својим муштеријама и пријатељима Србима
Браћа Шварц
грађарска радња
1710 1—1 у Н. Саду.

СРЕТНУ
НОВУ ГОДИНУ
пријатељима и својим гостима жели
Милан Радонић
1711 1—1 гостионичар

СРЕТНО НОВО ЛЕТО
желим мојим поштованим муштеријама који су ме се сећали, Молим и у будуће.
СТЕВАН Ј. КАПАМАЏИЈА
трговина мушког и женског готовог одела
1713 1—1 Нови Сад, главна улица 25.

СРЕТНУ НОВУ ГОДИНУ
жели својим поштованим муштеријама
Панта Спанић
трговац готовог мушког и женског одела
у Новом Саду,
Дунавска улица бр. 36.
1708 1—1

Браћа Кенигштетлер
у Новом Саду
честитају својим поштованим муштеријама Србима
НОВУ ГОДИНУ!
1712 1—1

Свима мојим гостима, Србима православне вере, честита
НОВУ ГОДИНУ
1908.
У Новом Саду, 1. јануара 1908.
ЈОСИФ МАЈЕР
1714 1—1 хотелијер.

ВРЊАЧКА БАЊА.
Милан Л Достанић
закупник
„хотел Сотировић“
срдачно честита
НОВО ЛЕТО
свима својим драгим и милим посетиоцима из бивше Војводине. 1706 1—1

СРЕТНА
НОВА ГОДИНА
1908.
свима мојим милим гостима и пријатељима.
У Карловцима, 1. јануара 1908 године.
Г. Торер
1716 1—1 гостионичар.

Срећно ново лето.
Жели својим поштованим муштеријама, пријатељима и познаницима из места и околине.
Сава Илић
шпецерајска трговина
у Н. Саду
1709 1—1 житна пијаца.

Својим милим гостима,
Србима, жели
СРЕТНУ НОВУ ГОДИНУ!
Јосиф Хук
код Шварц Пинтера
1707 1—1 Нови Сад.

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.